

Investițiile Străine Directe în România

Consiliul
Investitorilor
Străini

2025

Cuprins

1

Introducere

2

Rezumat Executiv

3

Privire de ansamblu: Care este direcția investițiilor în România?

- Scăderea investițiilor private și străine
- Fondurile publice înlocuiesc capitalul privat

4

Tendențe și evoluții 2024-2025

- Încetinirea investițiilor străine directe în 2024

5

Structura și impactul economic al investițiilor străine directe

A. O diminuare a fluxurilor iar structura investițiilor trece printr-o reasezare

- Dinamica fluxurilor de capital
- Fluxuri volatile, angajament constant al investitorilor
- Dimensiunea investițiilor, structura lor și potențialul de dezvoltare
- Schimbările sectoriale semnalează o resetare strategică

B. România în peisajul investițional din regiune

- Competitivitate: au fost făcute progrese, dar mai sunt etape de parcurs
- O hartă a investițiilor concentrată în jurul capitalei
- Originea capitalului

C. Cum se schimbă structura investițiilor străine

- Trecerea de la expansiune la consolidare
- Consolidare înainte de următorul ciclu de creștere

D. Comerțul exterior: reziliență și reechilibrare

E. Ocuparea forței de muncă și productivitatea

6

Concluzii și recomandări

- Un punct de cotitură pentru investițiile străine
- Reducerea vulnerabilităților prin diversificare
- De la avantajul costurilor la creșterea bazată pe inovare
- O hartă mai echilibrată a investițiilor
- Poziționare sectorială mai inteligentă
- Stabilitatea ca avantaj competitiv
- De la potențial la performanță

Anexa: Referințe

Introducere

Consiliul Investitorilor Străini (FIC) este o asociație de afaceri care reprezintă vocea marilor investitori străini din România. Cele 110 companii membre se numără printre cele mai mari companii din țară, cu o cifră de afaceri echivalentă cu aproximativ 26% din PIB-ul național. Misiunea FIC este de a promova un mediu economic stabil, transparent și competitiv printr-un dialog constructiv, oferind recomandări de politici publice, sprijinind îmbunătățiri ale cadrului de reglementare și împărtășind cele mai bune practici din Europa Centrală și de Est. FIC depune eforturi pentru a consolida atractivitatea României ca destinație de investiții. Un pilon central al activității sale este analiza economică riguroasă, incluzând o serie de studii de lungă durată care evaluează contribuția investițiilor străine directe la dezvoltarea României.

Investițiile străine directe (ISD) joacă un rol vital în modelul de creștere pe termen lung al României. Dincolo de finanțare, ISD aduc tehnologii avansate, know-how managerial și integrarea în lanțurile valorice europene și globale. Aceste elemente susțin creșterea productivității, performanța exporturilor și convergența economică cu Uniunea Europeană. Pe măsură ce România traversează schimbări economice structurale într-un context global incert, atragerea de ISD strategice, bazate pe inovare, este esențială pentru modernizarea economiei și asigurarea unei creșteri reziliente și durabile în anii următori.

Rezumat Executiv

România a ajuns într-un moment crucial în istoria sa investițională. Deși nivelul agregat al investițiilor pare, în mare măsură stabil, structura acestora s-a schimbat semnificativ. Investițiile private și cele străine s-au redus în ultimii ani și au fost înlocuite din ce în ce mai mult de fonduri publice și europene. Deși aceste surse contribuie la susținerea activității pe termen scurt, ele nu pot înlocui pe deplin creșterea productivității, inovarea și integrarea globală, care sunt de obicei impulsionate de capitalul privat și de investițiile străine directe. Această schimbare ridică întrebări importante cu privire la sustenabilitatea creșterii pe termen lung a României și la convergența cu UE.

În 2024, fluxurile nete de ISD au scăzut cu 17% față de 2023, reflectând un mediu internațional mai prudent și incertitudini interne legate de presiunile fiscale și schimbările de reglementare. Cu toate acestea, soldul cumulat de ISD a continuat să crească, ajungând la 125 de miliarde EUR. Acest lucru indică faptul că investitorii străini nu se retrag, ci mai degrabă își ajustează ritmul și structura angajamentelor. Multe companii acordă prioritate consolidării, finanțării intra-grup și eficienței operaționale, în locul unor noi proiecte de expansiune, așteptând o mai mare stabilitate înainte de a angaja capital nou.

Companiile cu capital străin rămân esențiale pentru economia României. Acestea reprezintă peste 70% din exporturile de bunuri și generează excedente în creștere în sectoarele de servicii cu valoare ridicată, precum IT și activități profesionale. Productivitatea în aceste companii continuă să se îmbunătățească, impulsionată de tehnologie și optimizarea proceselor, evidențiind potențialul României de a avansa în lanțul valoric dacă este susținută de politici adecvate.

În același timp, dezechilibrele structurale persistă. Investițiile sunt concentrate în mare măsură în București și în câteva județe mari, în timp ce multe regiuni rămân subcapitalizate. Disparitățile sectoriale din lanțurile de aprovizionare interne contribuie la deficitele comerciale și la vulnerabilitățile externe.

Mesajul cheie de politica publică privind cadrul politic este clar: România trebuie să treacă de la un model bazat pe costuri la unul bazat pe predictibilitate, calitate instituțională, infrastructură, competențe și inovare. Un cadru de politici stabil și credibil poate transforma această etapă actuală de consolidarea prudentă a companiilor într-un nou val de investiții de calitate superioară în viitorul apropiat.

Privire de ansamblu: Care este direcția investițiilor în România?

Peisajul investițional al României s-a schimbat începând cu 2020, investițiile private și străine în scădere fiind înlocuite de fonduri publice și UE care nu cresc investiția totală, ci provin doar din surse diferite. Această schimbare prezintă riscuri pentru productivitate și convergența economică pe termen lung cu UE, deoarece investițiile private și străine au de obicei un grad mai mare de productivitatea și sunt importante pentru creșterea pe termen lung.

Scăderea investițiilor private și a investițiilor străine directe (ISD)¹

Formarea brută de capital fix (FBCF)² a oscilat în jurul valorii de 25% din PIB, sugerând la prima vedere o stabilitate. Cu toate acestea, la o analiză mai atentă, se observă că este în curs o reechilibrare. Investițiile private autohtone au scăzut de la 19,8% din PIB în 2012 la 15,8% în 2024. În aceeași perioadă, investițiile străine directe au scăzut de la 2,7% la 1,6% din PIB, scăderea fiind deosebit de evidentă în 2023 și 2024. Acest lucru indică o mai mare prudență a sectorului privat și așteptări mai reduse în ceea ce privește profitabilitatea. În primele 11 luni ale anului 2025, fluxul de ISD a fost de 7,59 miliarde EUR, susținut în principal de profiturile reinvestite și de relansarea finanțării intra-grup. Acest lucru arată că investitorii existenți sunt angajați să-și continue dezvoltarea.

Fondurile publice înlocuiesc capitalul privat

Finanțarea publică a intervenit pentru a umple golul. În 2024, intrările de capital provenite din PNRR au reprezentat 1,43 % din PIB, în timp ce fondurile europene nerambursabile au fluctuat puternic, variind de la o absorbție aproape nulă în unii ani, la vârfuri de 4,8 % din PIB în alții. În loc să crească rata totală a investițiilor, aceste surse au înlocuit în mare măsură fluxurile private aflate în scădere. Rezultatul este o redistribuire a finanțării către proiecte cu risc mai scăzut, direcționate de guvern, într-un context marcat de deficite bugetare considerabile în perioada 2023-2025, inflație ridicată și rate ale dobânzii mai mari decât media UE sau a zonei euro. Aceste condiții pot limita, de asemenea, spațiul pentru împrumuturi și investițiile private.

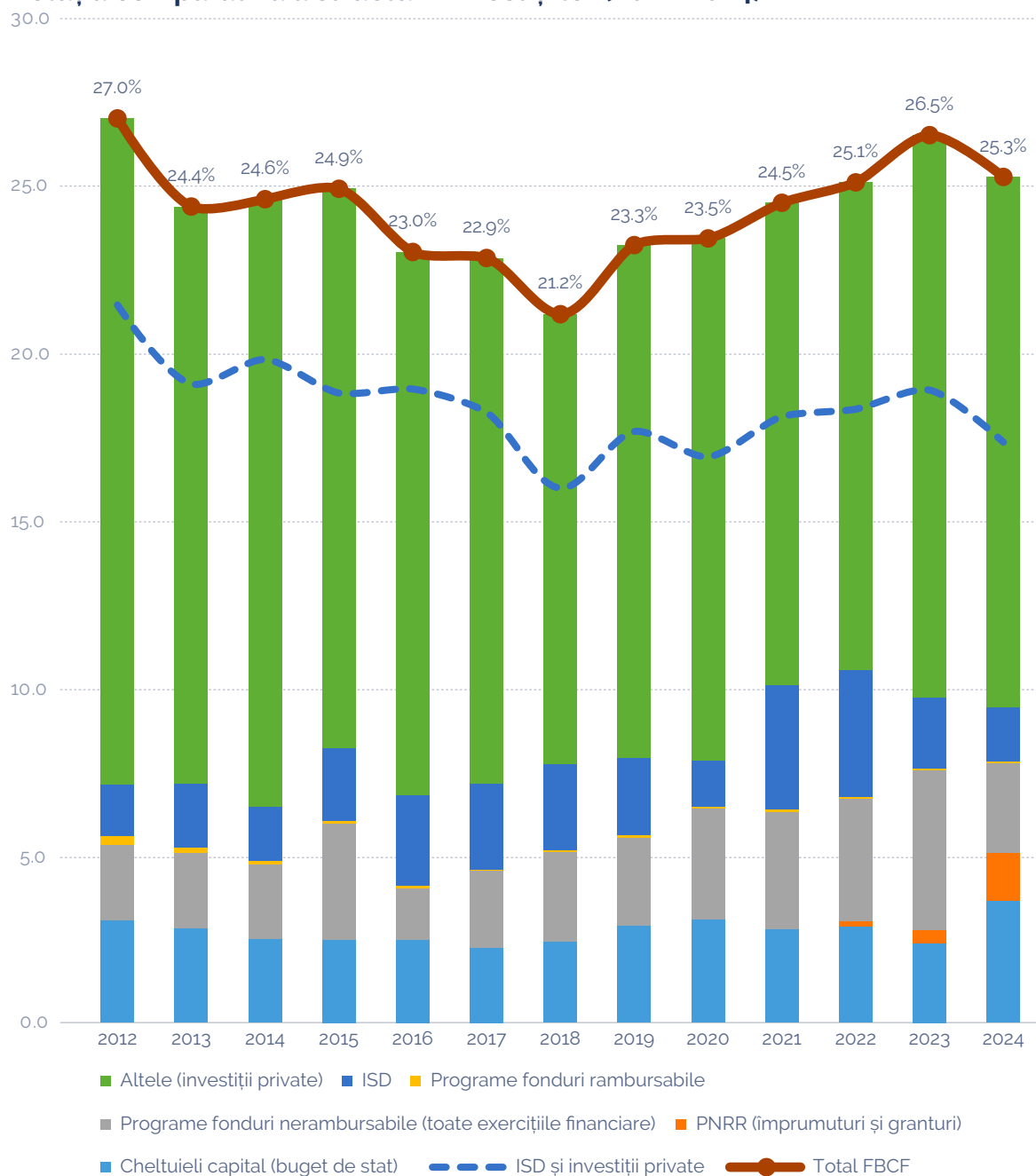
Această nouă structură are efecte mixte pentru creșterea pe termen lung. Investițiile private, deși ciclice, vizează de obicei sectoare cu o cerere clară pe piață și tind să includă îmbunătățiri tehnologice suplimentare. În schimb, finanțarea europeană și PNRR sprijină adesea infrastructura publică. Astfel de proiecte pot genera beneficii semnificative pe termen lung, dar randamentul lor economic este de obicei indirect și se răspândește în întreaga economie.

Scăderea investițiilor străine directe în 2024 trebuie tratată cu atenție. Pe lângă capital, ISD aduc tehnologie, expertiză managerială, know-how și legături cu lanțurile valorice globale, toate acestea sprijinind creșterea productivității și convergența economică. O încetinire susținută a acestor fluxuri ar putea, prin urmare, să afecteze capacitatea României de a se apropia de frontiera tehnologică a Europei.

În același timp, absorbția inegală a fondurilor europene evidențiază blocajele administrative și instituționale. Întârzierile în implementarea proiectelor și execuția inconsecventă pot reduce impactul economic al cheltuielilor și pot crește riscul ca fondurile să fie direcționate către proiecte cu randamente suboptimale.

¹ Această analiză se bazează pe datele disponibile din 2024. În 2025, tendința s-a inversat, iar rata de ISD a crescut față de 2024.
² GFCF măsoară cât investește o economie în active pe termen lung utilizate pentru producerea de bunuri și servicii.

FIGURA 1

Evoluția comparativă a structurii investițiilor (2012-2024)

Sursa: Calculele FIC pe baza datelor INS, Eurostat și BNR

Luete împreună, aceste tendințe plasează România la o răscruce de drumuri. Fondurile europene și PNRR oferă un buget important și o șansă de modernizare a infrastructurii, dar dependența excesivă de acestea ar putea face creșterea economică mai dependentă de ciclurile de finanțare și mai vulnerabilă la volatilitate. O revigorare mai accentuată a investițiilor private și străine ar adăuga un element mai dinamic, care ar spori productivitatea, la mixul de investiții.

Prin urmare, perspectivele nu sunt predeterminate. Prin reforme care îmbunătățesc predictibilitatea fiscală, reduc sarcinile de conformare și întăresc administrația publică, România ar putea restabili încrederea investitorilor și completa investițiile publice cu un nou impuls privat. Dacă acest lucru se va întâmpla, rata stabilă a investițiilor de astăzi ar putea să se traducă într-o creștere mai rapidă și mai durabilă. Fără o astfel de schimbare, însă, țara riscă o perioadă de creștere potențială modestă, ceea ce ar face convergența cu media europeană un proces mai lent și mai incert.

Tendențe și evoluții 2024-2025

În 2024, investițiile străine directe în România au intrat într-o nouă fază, marcată de un mediu global mai prudent și de presiuni economice interne în creștere. Deși fluxurile de capital s-au moderat, imaginea de ansamblu este mai degrabă una de ajustare decât de retragere, angajamentul pe termen lung al investitorilor față de economia românească persistă.

Încetinirea investițiilor străine directe în 2024

Conform datelor publicate de Banca Națională a României în septembrie 2025, fluxurile nete de ISD au totalizat 5,6 miliarde de euro în 2024, o scădere de 17% față de 2023. Acest lucru a readus volumul anual al investițiilor la nivelurile înregistrate înainte de pandemie. Încetinirea s-a produs într-un context dificil: economia României a crescut cu doar 0,8% în termeni reali, în timp ce deficitul bugetar s-a extins la 9,3% din PIB.

Aceste evoluții reflectă tendințele globale și regionale, în care fluxurile de investiții au devenit mai selective pe fondul tensiunilor geopolitice și al incertitudinii economice. În cazul României, mai mulți factori structurali au influențat, de asemenea, sentimentul investitorilor. Printre aceștia se numără necesitatea ajustării fiscale în contextul deficitelor gemene, dezbaterile în curs privind modul în care va fi implementată această ajustare, presiunile inflaționiste persistente și o serie de modificări fiscale și politice recente, precum introducerea IMCA, taxa specială pe construcții și discuțiile privind liberalizarea prețurilor la energie versus continuarea reglementării.

Investitorii existenți rămân angajați

Cu toate acestea, sub fluxul anual mai redus se ascunde un semnal mai încurajator. Stocul cumulat al ISD a continuat să crească, ajungând la 125 miliarde de euro în 2024. Acest lucru sugerează că, în ciuda volatilității pe termen scurt, investitorii străini își mențin prezența pe termen lung și interesul strategic pe piața românească. Cu alte cuvinte, în timp ce noile fluxuri au devenit mai moderate, investitorii existenți rămân angajați – o bază importantă pentru redresarea viitoare, pe măsură ce condițiile macroeconomice se vor stabiliza.

În ansamblu, pentru România, anul 2024 pare mai puțin un punct de cotitură și mai mult o perioadă de recalibrare, în care atât investitorii, cât și factorii de decizie se adaptează la un mediu economic mai exigent. Acest lucru este întărit de faptul că, în primele 11 luni ale anului 2025, fluxul de ISD a fost de 7,59 miliarde EUR, susținut în principal de profiturile reinvestite și de relansarea finanțării intra-grup. Acest lucru arată că noii investitori sunt încă prudenți, dar cei existenți sunt hotărâți să își continue dezvoltarea.

Structura și impactul economic al investițiilor străine directe

A. O diminuare a fluxurilor iar structura investițiilor trece printr-o reșezare

Dinamica fluxurilor de capital

Scăderea cu 1,1 miliarde de euro a fluxurilor nete de ISD în 2024 comparativ cu anul precedent indică mai mult decât o fluctuație obișnuită. Datele din Raportul privind investițiile străine directe al Băncii Naționale a României indică o schimbare în modul în care investitorii străini își finanțează operațiunile din România.

O schimbare notabilă se regăsește în profiturile reinvestite. Acestea au scăzut cu 37,4%, de la 4,9 miliarde de euro la 3,1 miliarde de euro. Ca pondere din profiturile totale obținute de firmele cu capital străin, câștigurile reinvestite au scăzut la aproximativ 32% — cel mai scăzut nivel din ultimul deceniu. Acest lucru sugerează că, în prezent, companiile păstrează o pondere mai mică din profituri pentru expansiune, reflectând o atitudine mai prudentă în contextul incertitudinii.

Noile contribuții de capital s-au redus, de asemenea, cu 555 de milioane de euro, ajungând la 1,5 miliarde de euro. Mai degrabă decât să semnaleze o retragere, acest lucru pare să indice o preferință pentru o alocare mai măsurată a capitalului, în timp ce companiile evaluează condițiile pieței.

În același timp, instrumentele financiare de datorie au înregistrat o schimbare radicală, trecând de la -248 milioane EUR în 2023 la +1 miliard EUR în 2024. Companiile-mamă își susțin din ce în ce mai mult filialele din România prin împrumuturi intra-grup — instrumente de finanțare care oferă o flexibilitate mai mare decât aporturile directe de capital. Acest lucru indică mai degrabă o adaptare decât o retragere, investitorii ajustându-și structurile financiare la condițiile actuale.

Sondajul FIC realizat în 2025, pe un eșantion de 101 companii (84 cu capital străin, 17 cu capital românesc), prezintă o imagine nuanțată: apetitul pentru proiecte majore există, dar depinde în mod decisiv de stabilitatea cadrului politic, fiscal și de reglementare. Prin sondajul realizat de FIC, companiile respondente transmit un mesaj coerent: România rămâne o piață de interes, dar predictibilitatea și calitatea guvernantei sunt esențiale pentru a transforma potențialul în investiții concrete.

În același timp, rezultatele evidențiază faptul că România se află într-un moment critic pentru competitivitatea sa investițională, mai mult de jumătate dintre companii (53,5%) considerând că țara este competitivă numai cu condiția implementării reformelor structurale, în comparație cu Polonia, Ungaria și Bulgaria. Datele evidențiază o înclinație predominant pozitivă către expansiune, aproximativ două treimi dintre companii declarând că intenționează să își extindă investițiile în următorii 2-3 ani. Această cifră subliniază încrederea continuă în potențialul economic al României, în ciuda provocărilor existente. În același timp, un segment semnificativ de companii adoptă o strategie de menținere, indicând o abordare de „așteptare și observare” în contextul incertitudinilor actuale.

Pentru a transforma potențialul României într-un avantaj competitiv regional, analiza bazată pe chestionar recomandă: (1) stabilitate fiscală și de reglementare pe un orizont minim de 5 ani, cu consultări publice și studii de impact ex ante; (2) simplificarea și digitalizarea proceselor administrative, reducerea birocrăției și alinierea la standardele UE; și (3) accelerarea dezvoltării infrastructurii critice, pentru a poziționa România ca un hub industrial și digital în regiune.

Fluxuri volatile, angajament constant al investitorilor

În ultimul deceniu, modelul ISD al României a combinat creșterea pe termen lung cu volatilitatea pe termen scurt. După fluxuri moderate între 2013 și 2016, investițiile au accelerat puternic în 2021 și 2022, atingând un vârf post-pandemic de peste 10 miliarde de euro în 2022. Prin urmare, scăderea din 2023-2024 reprezintă mai degrabă o contracție de la niveluri neobișnuit de ridicate decât o întrerupere a tendinței.

Într-adevăr, soldul cumulat al ISD a continuat să crească în mod constant. Chiar și în anii în care fluxurile noi încetinesc, nivelul general al investițiilor străine continuă să crească, reflectând prezența continuă și angajamentul pe termen lung al firmelor străine care operează în România.

Dimensiunea investițiilor, structura lor și potențialul de dezvoltare

Fluxurile de ISD ca procent din PIB au variat între 1,4% și 3,8%. Acest lucru indică faptul că, deși investițiile străine joacă un rol semnificativ în activitatea economică, ele nu sunt singurul motor al creșterii structurale. În schimb, soldul cumulat de ISD s-a stabilizat la aproximativ 40% din PIB, subliniind integrarea României în rețelele de producție și lanțurile valorice europene.

Cifrele pe cap de locuitor indică o evoluție similară, de aprofundare treptată. Stocul de ISD pe cap de locuitor s-a dublat, de la aproximativ 3.000 EUR în 2013 la peste 6.500 EUR în 2024. Acest lucru reflectă o economie mai capitalizată și o prezență mai puternică a companiilor străine. Cu toate acestea, fluxurile anuale de ISD pe cap de locuitor au fost mai volatile, atingând un nivel maxim de 556 EUR pe persoană în 2022, înainte de a scădea din nou.

În comparație cu alte țări din Europa Centrală și de Est, unde stocul de ISD pe cap de locuitor depășește 10.000-20.000 EUR, România funcționează încă sub potențialul său. Acest decalaj evidențiază atât limitele modelului actual de investiții, cât și oportunitățile viitoare. Prin reforme structurale și o capacitate instituțională sporită, inclusiv o promovare mai eficientă a investițiilor, România are posibilitatea de a-și valorifica baza actuală de investitori străini pentru a genera un val mai amplu și mai dinamic de investiții viitoare.

TABELUL 1
Evoluția ISD și indicatori derivați (2013-2024)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Flux ISD (mil. euro)	2712	2421	3461	4517	4797	5266	5173	3005	8964	10587	6748	5603
Sold ISD (mil. euro)	60,6	61,9	64,6	70,7	75,8	81,1	88,3	90,7	100,2	107,9	118,2	125
Flux ISD/PIB (%)	1,9	1,6	2,2	2,7	2,6	2,6	2,3	1,4	3,7	3,8	2,1	1,6
Flux ISD/populație (euro/locuitor)	136	122	175	230	246	271	267	156	471	556	354	294
Sold ISD/PIB (%)	42,4	41,2	40,3	42,2	40,7	39,3	39,3	41,0	41,4	38,3	36,4	35,3
Sold ISD/populație (euro/locuitor)	3039	3119	3272	3601	3883	4176	4562	4721	5266	5665	6202	6567

Sursa: BNR

Schimbările sectoriale semnaleză o resetare strategică

Investițiile străine directe din 2024 relevă o recalibrare clară a priorităților investitorilor. Intermedierea financiară și asigurările au atras 1,6 miliarde de euro – 29% din totalul fluxurilor de capital – depășind industria, care a atras 1,4 miliarde de euro, sau 25%. Această inversare față de anul precedent sugerează o înclinație către sectoare considerate mai rezistente la șocurile externe și la volatilitatea economică.

În cadrul industriei, un element remarcabil este mutația către sectorul energetic. Investițiile în energia electrică, gaze și apă au atins 856 de milioane de euro, depășind pentru prima dată industria prelucrătoare (212 milioane de euro). Acest lucru marchează o schimbare notabilă către infrastructura energetică, în concordanță cu eforturile mai ample de promovare a sistemelor mai ecologice și de modernizare a capacității de producție și stocare. Investitorii străini par dornici să participe la această transformare, susținând remodelarea pe termen lung a peisajului energetic.

Nu toate ramurile au beneficiat de acest impuls. Metalurgia a înregistrat cele mai mari ieșiri nete de capital, de -283 de milioane de euro. Sectorul continuă să se confrunte cu costuri energetice ridicate și o cerere externă mai slabă, presiuni care au afectat atractivitatea sa.

Luată împreună, aceste mișcări indică mai degrabă o re poziționare decât un regres. Capitalul se îndreaptă către domenii legate de stabilitate, modernizare și schimbări structurale pe termen lung – un semn încurajator de adaptare într-un mediu economic în schimbare.

B. România în peisajul investițional din regiune

România rămâne o destinație importantă pentru investiții în Europa Centrală și de Est. Datele recente sugerează presiuni pe termen scurt, dar și semne timpurii de redresare. Consolidarea competitivității și distribuirea mai uniformă a investițiilor în întreaga țară ar putea transforma această redresare într-o creștere susținută și generalizată.

Scăderea investițiilor străine directe în România în 2024 nu a fost un fenomen izolat. În Europa Centrală și de Est (ECE), fluxurile de investiții s-au redus, investițiile străine directe regionale scăzând cu aproximativ un sfert. Situația variază însă foarte mult de la o țară la alta. În timp ce Cehia, Croația, Ungaria și Slovacia au înregistrat creșteri – în cazul Slovaciei, o creștere spectaculoasă – România a înregistrat o scădere de 15%.

Poziția relativă a României este însă mai favorabilă decât sugerează cifrele absolute. Polonia, principalul său competitor regional, a înregistrat, de asemenea, scăderi considerabile. În același timp, investițiile germane și austriece – surse tradiționale importante de capital pentru regiune – au scăzut brusc între mijlocul anului 2024 și începutul anului 2025. Un semn încurajator este faptul că România s-a numărat printre țările din Europa Centrală și de Est care au înregistrat semnale pozitive în primul trimestru al anului 2025, atât în ceea ce privește numărul de proiecte anunțate, cât și volumul de capital angajat. Acest lucru indică o posibilă revenire în a doua jumătate a anului.

Competitivitate: au fost făcute progrese, dar mai sunt etape de parcurs

Indicatorii de competitivitate arată că România mai are încă loc de îmbunătățiri pentru a-și consolida poziția în regiune. La sfârșitul anului 2024, stocul de ISD pe cap de locuitor era de 6.567 de euro. Acest nivel este cu mult sub cel înregistrat în țări precum Slovenia, Cehia și Slovacia. O parte a acestui decalaj se datorează populației mai numeroase a României, care diluează impactul investițiilor străine.

Un indicator mai elocvent este raportul dintre soldul de ISD și PIB. În 2024, acesta a scăzut la 35,3%, cel mai scăzut nivel din ultimul deceniu. Motivul nu este prăbușirea investițiilor, ci faptul că PIB-ul nominal al României în euro a crescut mai rapid decât soldul de ISD. Totuși, în comparație cu Ungaria, Polonia și Cehia, care au toate un raport ISD/PIB mai ridicat, ritmul de acumulare a capitalului în România rămâne prea lent pentru a reduce diferența pe cont propriu.

Mesajul este clar: România continuă să atragă investitori străini, dar progresul mai rapid și mai durabil va depinde atât de îmbunătățirea politicilor, cât și de factorii fundamentali luați în considerare de investitori, inclusiv costurile, infrastructura și calitatea instituțională.

O hartă a investițiilor concentrată în jurul capitalei

Investițiile străine în România sunt foarte concentrate din punct de vedere geografic. Doar Bucureștiul reprezintă 55% din stocul total de ISD al țării, 69,2 miliarde de euro din 125 miliarde de euro. În combinație cu județul Ilfov, ponderea crește la 66%. Acest lucru înseamnă că restul de 40 de județe concurează pentru doar o treime din capitalul străin.

O astfel de concentrare este mult mai puternică decât în majoritatea celorlalte economii emergente din regiune, unde capitalele atrag de obicei 30-40% din ISD. În România, primele 10 județe dețin 85% din stocul total, în timp ce multe zone rămân în mare parte în afara radarului investitorilor internaționali.

Datele privind concentrarea regională în București-Ilfov trebuie interpretate cu prudență, deoarece datele Institutului Național de Statistică (INS) se bazează pe sediul central al investitorului, mai degrabă decât pe locațiile în care investitorul își desfășoară activitatea sau are facilități. De exemplu, deși investiția este în Brașov, dacă sediul central este în București, investiția va fi înregistrată în București.

Un al doilea eșalon de județe (inclusiv Timiș, Cluj și Brașov) și-a construit profile investiționale solide, susținute de universități, forță de muncă calificată și infrastructură relativ modernă. Se remarcă, de asemenea, Prahova și Constanța care beneficiază de capacitate industrială și acces la porturi în cazul ultimului. Cu toate acestea, chiar și aceste județe atrag doar o fracțiune din capitalul înregistrat în București.

Deopotrivă, peste o treime din județe au mai puțin de 500 de milioane de euro în ISD. Câteva înregistrări arată solduri extrem de scăzute sau chiar negative, reflectând dezinvestiții sau provocări structurale de lungă durată. Aceste regiuni se confruntă adesea cu un ciclu dificil: infrastructura slabă descurajează investitorii, investițiile limitate încetinesc dezvoltarea infrastructurii, iar migrația lucrătorilor calificați reduce și mai mult atractivitatea locală.

Deoarece performanța Bucureștiului denaturează media națională, stocul mediu de ISD pe județ, de 624 de milioane de euro, oferă o imagine mai realistă. Această diviziune teritorială pronunțată este mai mult decât o curiozitate statistică. În timp, concentrarea excesivă poate genera costuri de congestie în orașele importante, în timp ce regiunile subinvestite se luptă să contribuie pe deplin la creșterea națională. O distribuție mai echilibrată a investițiilor ar sprijini atât reziliența, cât și dezvoltarea pe termen lung.

Este important de menționat că un factor care a influențat concentrarea investițiilor în anumite zone geografice a fost calitatea infrastructurii în care România nu a reușit să investească o perioadă lungă de timp și care este abordată abia acum prin finanțări din fonduri europene.

Originea capitalului

Germania rămâne cel mai mare investitor al României, urmat de Austria și Franța. În același timp, o parte semnificativă a capitalului este direcționată prin țări intermediare, precum Țările de Jos și Cipru, adesea din motive de structură corporativă sau fiscale.

Această structură stratificată înseamnă că România este influențată nu numai de condițiile economice din țările sursă, ci și de schimbările în regulile fiscale internaționale și în reglementările financiare. Stabilitatea și predictibilitatea în acest mediu mai larg sunt, prin urmare, la fel de importante ca și reformele interne.

C. Cum se schimbă structura investițiilor străine

Dincolo de datele principale, structura investițiilor străine directe oferă indicii utile despre calitatea capitalului care intră în România.

Trecerea de la expansiune la consolidare

Structura investițiilor străine directe în 2024 arată o schimbare clară în comportamentul investitorilor. Proiectele greenfield, investițiile care creează facilități și locuri de muncă complet noi, au scăzut

brusc cu 40,3%, până la 57 de milioane de euro. Aceasta continuă o tendință descendentă care a început în 2022 și reflectă un climat global mai prudent, marcat de incertitudine geopolitică și costuri mai mari ale energiei și forței de muncă. Investitorii par mai ezitanți să se angajeze în proiecte mari, pe termen lung, până când condițiile vor deveni mai predictibile.

În schimb, fuziunile și achizițiile au crescut cu 122,9%, ajungând la 171 de milioane de euro, cu mult peste rata de creștere globală a acestor tranzacții. În loc să construiască noi operațiuni de la zero, mulți investitori au ales să achiziționeze afaceri existente. Acest lucru indică o strategie axată pe consolidarea și întărirea pozițiilor actuale. Deși achizițiile nu adaugă imediat noi capacități de producție, ele pot îmbunătăți practicile de management și pot facilita transferul de expertiză, ajutând firmele să devină mai competitive în timp.

Consolidare înainte de următorul ciclu de creștere

Alte componente ale investițiilor întăresc imaginea unei pauze temporare a proiectelor de expansiune. Dezvoltarea afacerilor, finanțarea suplimentară pentru companii în vederea extinderii operațiunilor existente, a scăzut cu 77,5%, până la 268 de milioane de euro, cea mai bruscă scădere dintre toate categoriile. Acest lucru sugerează că multe firme aleg să optimizeze ceea ce au deja, în loc să se extindă pe termen scurt.

În același timp, restructurările financiare au crescut cu 45,1%, până la 1 miliard de euro. Această creștere indică o concentrare asupra consolidării bilanțurilor în cadrul grupurilor multinaționale pentru a asigura stabilitatea într-un mediu economic global mai dificil și mai volatil.

Luată împreună, aceste tendințe sugerează o perioadă de ajustare, mai degrabă decât de retragere. Investitorii rămân angajați în România, dar prioritățile lor s-au orientat către eficiență, reziliență și consolidare. Astfel de faze pun adesea bazele unei expansiuni mai puternice și mai durabile, odată ce incertitudinea dispare și încrederea revine.

D. Comerțul exterior: reziliență și reechilibrare

Situația comerțului exterior al României în 2024 reflectă o integrare constantă în lanțurile valorice globale, chiar și în condițiile în care mediul extern a devenit mai puțin favorabil.

Companiile cu capital străin au exportat bunuri în valoare de 65,4 miliarde de euro, o creștere de 1,8% față de anul precedent. Acestea au reprezentat 73,3% din totalul exporturilor României, subliniind rolul lor central în conectarea economiei locale la piețele internaționale. Creșterea a fost mai modestă decât în anii anteriori, reflectând scăderea cererii din partea partenerilor europeni cheie, în special Germania, unde anumite sectoare ale economiei au intrat în recesiune sau stagnare. Chiar și așa, exporturile au continuat să crească ușor, un semn al rezilienței fundamentale.

Cu toate acestea, presiunile sunt vizibile în ceea ce privește importurile. Deficitul comercial al bunurilor pentru companiile cu investiții străine directe s-a extins la 17 miliarde de euro, față de 14,1 miliarde de euro în 2023. Deteriorarea s-a concentrat în câteva domenii:

- Produse chimice și materiale plastice (–8,8 miliarde EUR)
- Produse minerale (–5,5 miliarde EUR)
- Produse agroalimentare (–2,6 miliarde EUR)

Aceste diferențe au depășit excedentul de 2,5 miliarde de euro înregistrat în sectorul mașinilor, aparatelor și echipamentelor, un sector strâns legat de industria auto. Cu alte cuvinte, deși România rămâne competitivă în segmentele de producție complexe, ea depinde în continuare în mare măsură de importuri pentru mai multe resurse și inputuri esențiale.

Veștile mai bune vin din sectorul serviciilor, unde tendința este clar ascendentă. Companiile cu investiții străine directe au înregistrat un excedent comercial de 12 miliarde de euro în sectorul serviciilor, exporturile crescând cu 7% până la 24,3 miliarde de euro. Două domenii se remarcă în mod special.

- Serviciile IT au generat exporturi în valoare de 6,8 miliarde de euro, depășind cu mult importurile de 1,4 miliarde de euro.
- Serviciile de consultanță profesională au înregistrat un excedent de peste 900 de milioane de euro.

Împreună, aceste cifre indică o schimbare treptată, dar semnificativă, către activități cu valoare adăugată mai mare. Industria tradițională domină în continuare peisajul investițional general, dar serviciile, în special cele intensive în cunoaștere, câștigă teren și consolidează poziția externă a României.

Pe scurt, în timp ce comerțul cu bunuri reflectă tensiunile unui ciclu european mai slab și nevoile structurale de import, serviciile remodelează în mod discret profilul economic al țării. Rezultatul este o economie care rămâne profund înrădăcinată în rețelele internaționale de producție, în timp ce avansează constant în lanțul valoric.

E. Ocuparea forței de muncă și productivitatea

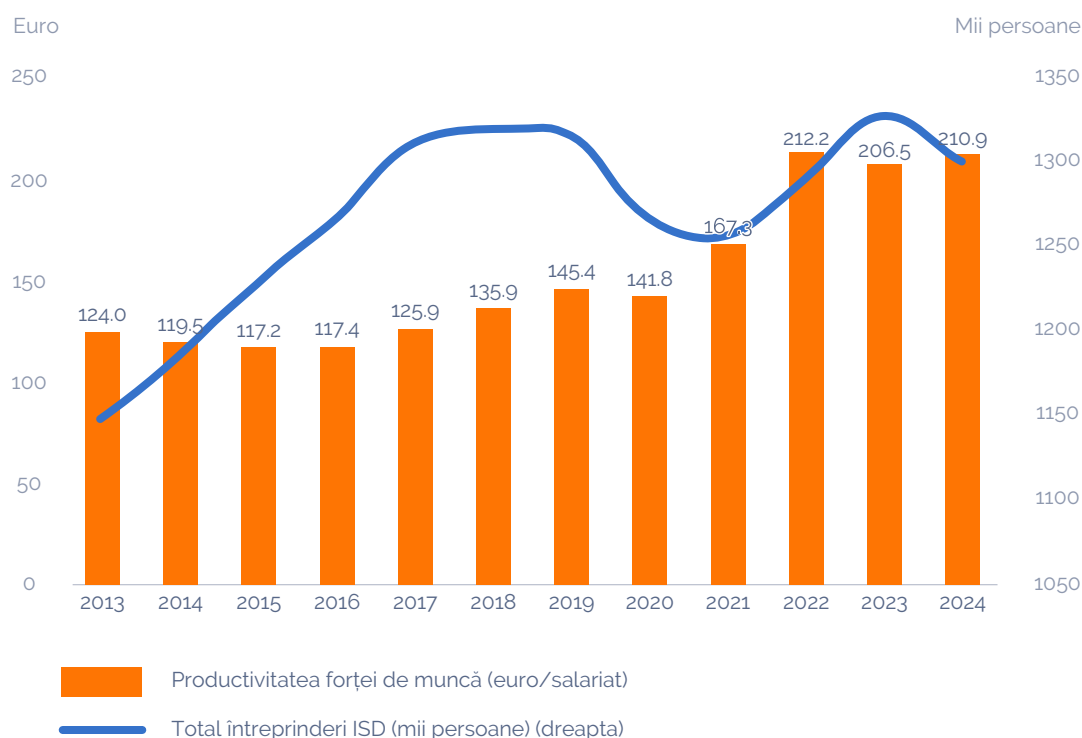
Companiile cu capital străin au rămas principalii angajatori în 2024, cu o forță de muncă medie de 1,299 milioane de persoane. Această cifră este cu 2% mai mică decât în anul precedent, dar încă peste nivelurile din 2022. Cu alte cuvinte, angajările s-au redus modest, fără a se prăbuși. Ceea ce face această schimbare remarcabilă este faptul că a avut loc în paralel cu o cifră de afaceri aproape neschimbată, care a rămas la 274 miliarde de euro. Rezultatul: o productivitate mai mare a muncii, care a crescut la 210.900 euro pe angajat, o creștere de 2,1%.

O privire de ansamblu asupra ultimului deceniu relevă o situație structurală mai profundă. Între 2014 și 2024, cifra de afaceri a firmelor cu capital străin a crescut cu 93,7%, în timp ce numărul angajaților a crescut cu doar 9,7%. Acest decalaj tot mai mare semnalează o tendință pe termen lung către eficiență. Confruntate cu creșterea salariilor și cu lipsa de lucrători calificați, companiile s-au bazat mai mult pe automatizare, tehnologie și optimizarea proceselor pentru a susține creșterea.

Chiar și așa, nivelurile de productivitate, deși în creștere, rămân cu mult sub media europeană. Mai degrabă decât o slăbiciune, acest lucru indică un potențial neexploatat. Cu investiții suplimentare în tehnologie și formarea forței de muncă, aceste firme ar putea obține câștiguri semnificative în materie de eficiență, consolidându-și atât competitivitatea, cât și contribuția la economie în ansamblu.

FIGURA 2

Evoluția productivității muncii și a numărului de angajați în companiile cu investiții străine directe

Sursa: BNR (2025)

Concluzii și recomandări

Un moment decisiv pentru investițiile străine: România a ajuns într-un moment cheie pentru investițiile străine directe. După o puternică revenire post-pandemică, anul 2024 a marcat o schimbare către consolidare: fluxurile de capital au scăzut cu 17%, în timp ce diferența dintre veniturile repatriate și investițiile noi s-a mărit. Nu este vorba de un colaps, ci de un semnal. Vechea formulă de creștere, bazată în mare parte pe costuri reduse ale forței de muncă și stimulente fiscale generoase, își pierde din avânt.

Provocarea actuală nu este doar de a atrage *mai multe* investiții, ci investiții *mai bune*. Competitivitatea pe termen lung depinde de infrastructura modernă de transport și digitală, de capitalul uman calificat și de un ecosistem de inovare funcțional. Țări precum Polonia și Cehia demonstrează că investițiile străine directe strategice orientate spre cercetare și dezvoltare, producția cu valoare adăugată mare și centre regionale de servicii, se îndreaptă către locuri în care instituțiile sunt previzibile, administrația publică este eficientă și strategiile sectoriale sunt coerente.

România dispune deja de atuuri valoroase: o poziție geografică strategică, o forță de muncă adaptabilă și bine pregătită și cu costuri încă competitive. Pentru a valorifica acest potențial, însă, este necesară remedierea deficiențelor structurale persistente: birocrăția excesivă, lacunele în infrastructură, instabilitatea legislativă și deficiențele în educația tehnică și profesională.

Reducerea vulnerabilităților prin diversificare: Structura ISD a României este, de asemenea, foarte concentrată. Împreună doar investitorii germani și austrieci reprezintă mai mult de un sfert din stocul total. Acest lucru creează expunere la recesiuni în anumite economii și sectoare, cum ar fi restructurarea în curs a industriei auto europene.

O bază mai largă de investitori ar face economia mai rezistentă. Atragerea de capital din Statele Unite, Asia și economiile emergente cu creștere rapidă ar diversifica riscul și ar introduce modele de afaceri complementare. În același timp, încurajarea companiilor românești să investească în străinătate și să reinvestească ulterior în țară ar putea consolida baza antreprenorială internă și crea bucle de feedback benefice.

De la avantajul costurilor la creșterea bazată pe inovare: Datele recente sugerează o schimbare mai profundă a modelului economic al României. Menținerea unei creșteri peste media UE și evitarea dezechilibrelor macroeconomice vor depinde mai puțin de forța de muncă ieftină și mai mult de productivitate și inovare.

Sectorul IT oferă o imagine a ceea ce este posibil: 7,5 miliarde de euro în exporturi față de 1,7 miliarde de euro în importuri, generând un excedent net substanțial. Acest succes poate fi replicat prin construirea de centre tehnologice regionale în afara Bucureștiului, în clustere precum Cluj, Timiș și Brașov, susținute de infrastructura de cercetare și dezvoltare cofinanțată public-privat.

Politicile publice ar trebui, de asemenea, să orienteze stimulentele către proiecte greenfield în domenii cu valoare adăugată ridicată, aliniate la prioritățile pe termen lung ale Europei: vehicule electrice, componente electronice avansate, biotehnologie, echipamente pentru energii regenerabile și sectoare similare.

O hartă mai echilibrată a investițiilor: Investițiile străine în România sunt concentrate în mare măsură în capitală. Doar în București sunt 55% din stocul de ISD; împreună cu Ilfov, ponderea crește la aproximativ două treimi. Acest dezechilibru s-a accentuat în timp, lăsând întregi regiuni subcapitalizate.

Trecerea la un model mai policentric ar distribui oportunitățile și ar reduce inegalitățile regionale. În acest sens, se remarcă trei direcții de politică:

- 1. Stimulente mai inteligente, bazate pe locație.** Județele cu cele mai scăzute niveluri de ISD, precum Gorj, Mehedinți, Teleorman și Vrancea, ar putea beneficia de stimulente fiscale mai puternice și pe termen mai lung, precum și de sprijin pentru infrastructura de utilități legată de noi proiecte. Aceste măsuri ar putea rămâne în vigoare până când stocurile locale de ISD vor converge către media națională.
- 2. Investiții strategice în conectivitate.** Regiuni precum Nord-Estul și Sud-Vestul Olteniei rămân marginale, în parte din cauza legăturilor de transport slabe. Prioritizarea conexiunilor rutiere și feroviare cu principalele coridoare europene ar reduce costurile logistice și ar îmbunătăți accesul la piețe. Succesul județului Timiș ilustrează modul în care o infrastructură puternică poate atrage interesul durabil al investitorilor.
- 3. Instituții descentralizate și capabile.** Multe proceduri administrative sunt încă concentrate la București, obligând firmele să mențină o prezență în capitală. Consolidarea agențiilor de dezvoltare regională și transferul mai multor competențe decizionale la nivel local ar face investițiile în afara Bucureștiului mai atractive și mai eficiente.

Poziționare sectorială mai inteligentă: Datele comerciale ale companiilor cu investiții străine directe relevă un alt dezechilibru: 65,4 miliarde de euro în exporturi de bunuri față de 82,4 miliarde de euro în importuri, ceea ce duce la un deficit de 17 miliarde de euro. Diferențe mari apar în sectorul produselor chimice și al materialelor plastice, al produselor minerale și al produselor agroalimentare, compensate doar parțial de un excedent în sectorul mașinilor și echipamentelor de transport.

Acest lucru indică oportunități pentru substituirea strategică a importurilor, în special în segmentele de tehnologie medie și înaltă. România ar putea atrage producători de bunuri și componente intermediare (furnizori auto de nivel 2 și 3, producători de componente electronice și procesatori de produse alimentare cu valoare adăugată mai mare) pentru a aprofunda lanțurile valorice interne.

Firmele cu investiții străine directe sunt deja foarte productive: producția pe angajat a crescut cu 76,5 % între 2014 și 2024, ajungând la 210 900 EUR. Prioritatea actuală este diseminarea acestui know-how. Programele de dezvoltare a furnizorilor, centrele de transfer tehnologic și sistemele de certificare a calității pot ajuta firmele locale să se integreze în lanțurile valorice multinaționale, transformând poveștile de succes izolate într-un val de modernizare industrială mai amplă.

Stabilitatea ca avantaj competitiv: Dincolo de stimulente și infrastructură, investitorii apreciază stabilitatea. Fluctuațiile puternice ale nivelului de ISD, de la 10,6 miliarde EUR în 2022 la 5,6 miliarde EUR în 2024, reflectă nu numai ciclurile globale, ci și incertitudinea internă cu privire la schimbările fiscale și legislative.

Un pact de stabilitate fiscală pe termen lung pentru investițiile majore în proiecte noi ar putea rezolva această problemă. Garantarea unui regim fiscal consistent pe o perioadă definită ar îmbunătăți predictibilitatea și ar sprijini planificarea pe termen lung. În același timp, digitalizarea completă a procedurilor administrative și scurtarea timpilor de autorizare ar reduce fricțiunile birocratice care subminează în prezent competitivitatea în raport cu omologii regionali.

Monitorizarea anuală a concentrării teritoriale și stabilirea de obiective realiste în următorul deceniu pentru creșterea ponderii ISD în județele rămase în urmă ar alinia și mai mult politica cu obiectivele de dezvoltare.

De la potențial la performanță: România are un punct de plecare solid, cu un stoc de ISD de 125 de miliarde de euro, o forță de muncă calificată și o poziție geografică favorabilă. Țara beneficiază, de asemenea, de semnale pozitive, inclusiv proiecte anunțate și capital alocat. Transformarea acestor avantaje în investiții susținute și de calitate superioară necesită însă o acțiune coordonată.

Aceasta înseamnă alinierea politicilor fiscale, economice și regionale, menținerea unui dialog strâns cu investitorii și organizațiile de afaceri și asigurarea coerenței cu tranziția verde și digitală a Europei. Prin reforme constante și investiții publice și private bine direcționate, inclusiv utilizarea eficientă a fondurilor europene, România poate reduce decalajul față de țările din Europa Centrală și poate construi un model de creștere mai rezilient, bazat pe inovare.

Cu cadrul strategic deja stabilit, prioritatea devine o implementare eficientă și disciplinată.

ANEXA: Referințe

- Banca Națională a României (2025). Investiții străine directe în România în 2024. București: BNR.
- UNCTAD (2024). Raportul privind investițiile mondiale 2024: Facilitarea investițiilor și guvernarea digitală. Geneva: Organizația Națiunilor Unite.
- UNCTAD (2025). Raportul privind investițiile mondiale 2025: Investiții internaționale în economia digitală. Geneva: Organizația Națiunilor Unite.
- OCDE (2025). ISD în cifre – aprilie 2025. Paris: Publicații OCDE.
- Wiener Institut für Internationale Wirtschaftsvergleiche (wiiw) (2025). Investițiile străine directe în Europa de Est se reduc cu un sfert. Viena: wiiw.
- Consiliul Investitorilor Străini (FIC) (2024). Analiza ISD – România 2024. București: FIC.

Investițiile Străine Directe în România

Ediția 2025